

การพัฒนาเครื่องมือวัดประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์ รบกวนใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

นพพรพร เชื้อตาย*
ปรีชวัน จันทร์ศิริ**

Chuatai N, Chandarasiri P. Development of small t trauma assessing instrument for secondary school students. Chula Med J 2017 Jan – Feb; 61(1): 129 - 42

- Background** : *Small t trauma is events that may seem insignificant or normal events in everyday life, but which can lead to extreme stress or overwhelms emotion, Such as being bullied or teased in the school, be punished by parent, and any emotional painful experiences that have emotional impact to the person who is experiencing. Thus, attention to education and create the assessing instrument for survey to understand the small t trauma of secondary school students. The findings will be used as a guide to prevent problems caused by the small t trauma.*
- Objective** : *To develop an assessing instrument that can classify the groups of small t trauma for 3 groups are: high, moderate, and low.*
- Materials and Methods** : *The study population were 660 secondary school students of Streemutprakan School, academic year 2015. The data from the subjects were calculated based questionnaire analyses. Self-report questionnaires were used to collect the data including the personal data and small t trauma. As for the quality of assessing instrument, it is presented in the contents validity, construct validity, reliability, discrimination and percentile for cut of point to classify the groups of small t trauma for 3 groups.*

* นิสิตปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Results** : *The results showed that most of subjects had low level of small t trauma. (mean = 105.46) The related factors of small t trauma are gender and parental marital status (Chi-square; P = 0.006 and 0.019). In addition, the quality of assessing instrument showed that the contents validity, construct validity, reliability (Cronbach's Alpha = 0.936) and discrimination was good.*
- Conclusion** : *Most students had low level of small t trauma. The related factors of small t trauma were gender and parental mental status. Additionally, the quality of assessing instrument is good.*
- Keywords** : *Assessing instrument, small t trauma, secondary school students.*

Correspondence to: Chandarasiri P. Department of Psychiatry, Faculty of Medicine,
Chulalongkorn University Bangkok 10330, Thailand.

Received for publication. May 2, 2016.

นวพรรษ เชื้อต่าย, ปรีชวัน จันทร์ศิริ. การพัฒนาเครื่องมือวัดประสบการณ์การเผชิญ
เหตุการณ์รบกวนใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2560 ม.ค. - ก.พ.;
61(1): 129 - 42

เหตุผลของการทำวิจัย : บาดแผลทางใจมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ
บาดแผลทางใจที่เกิดจากเหตุการณ์รบกวนใจ ที่สามารถเกิดขึ้นได้บ่อย
ในชีวิตประจำวัน การสร้างเครื่องมือสนใจศึกษาดังกล่าวขึ้นเพื่อใช้
สำรวจทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์รบกวนใจในนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษา จะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน
แก้ไข ปัญหาที่เกิดจากเหตุการณ์รบกวนใจ

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างเครื่องมือที่สามารถแบ่งนักเรียนที่มีประสบการณ์การเผชิญ
เหตุการณ์รบกวนใจเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์มาก ปานกลาง น้อย
และเพื่อศึกษาเหตุการณ์รบกวนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตัวอย่างและวิธีการศึกษา : กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
เพศหญิง จำนวน 660 คน ซึ่งได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
ตามจำนวนของข้อคำถามที่ใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis)
โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถาม
ประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ และวิเคราะห์คุณภาพ
เครื่องมือ โดยใช้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าความเที่ยงตรง
เชิงโครงสร้าง ค่าความเชื่อมั่น ค่าอำนาจจำแนก และวิเคราะห์
ค่าตำแหน่ง percentile เพื่อกำหนดจุดตัดค่าคะแนน

ผลการศึกษา : พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ
ในระดับน้อย ($\bar{x} = 105.46$) โดยปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับประสบการณ์
การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจมีเพียงเพศ กับสถานภาพครอบครัว
(Chi-square; $P = 0.006$ และ 0.019) ในส่วนของคุณภาพเครื่องมือ
พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าความเที่ยงตรง
เชิงโครงสร้าง ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha = 0.936) ค่าอำนาจ
จำแนกอยู่ในเกณฑ์ดี

สรุป : นักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจใน
ระดับน้อยโดยปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับประสบการณ์การเผชิญ
เหตุการณ์รบกวนใจ มีเพียงเพศกับสถานภาพครอบครัว ส่วนของ
คุณภาพเครื่องมือพบว่าแบบสอบถามมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี

คำสำคัญ : เครื่องมือวัด, เหตุการณ์รบกวนใจ, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา.

เหตุการณ์สะเทือนขวัญอาจก่อให้เกิดบาดแผลทางใจ (trauma) กล่าวคือ บาดแผลทางใจนั้นเป็นผลกระทบจากเหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดความหวุ่นไหว การกระทบกระเทือน หรือความเสียหายต่อจิตใจ และติดค้างอยู่ในจิตใจเป็นระยะเวลานาน Terr L.⁽¹⁾ กล่าวว่า บาดแผลทางใจ เกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้น แล้วเหตุการณ์นั้น ก่อให้เกิดความเข้มข้นทางอารมณ์จนเกิดผลทางลบกับบุคคล และ Van De Kolk BA.⁽²⁾ กล่าวว่า บาดแผลทางใจเกิดขึ้นเมื่อทรัพยากร (resources) ทั้งภายนอกและภายในบุคคลมีไม่เพียงพอที่จะจัดการกับการคุกคามจากภายนอก

บาดแผลทางใจสามารถเกิดจากเหตุการณ์ 2 ประเภท ได้แก่ เหตุการณ์สะเทือนขวัญ (Big t trauma) เช่น ภัยจากสงคราม ภัยธรรมชาติ การถูกทำร้ายร่างกาย หรือเกิดอุบัติเหตุอย่างรุนแรง และ เหตุการณ์รบกวนใจ (small t trauma) เช่น การถูกทำให้รู้สึกไร้ค่า การถูกล้อเลียน การถูกทอดทิ้ง การประสบกับความล้มเหลว เป็นต้น ซึ่งบาดแผลทางใจที่เกิดเหตุการณ์สะเทือนขวัญ ทั้ง 2 ประเภทนั้น ทำให้เกิดผลกระทบต่อติดค้างในจิตใจ เป็นระยะเวลานานและมีผลกระทบต่อสุขภาพจิต ซึ่งบาดแผลทางใจที่เกิดจากเหตุการณ์สะเทือนขวัญอาจนำไปสู่โรคเครียดภายหลังเหตุการณ์สะเทือนขวัญ (Post-traumatic stress disorder: PTSD) ส่วนบาดแผลทางใจที่เกิดจากเหตุการณ์รบกวนใจนั้นจะมีผลต่อทัศนคติ ความสัมพันธ์ การมองโลก และความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และนำไปสู่ความคิด ความเชื่อทางลบเกี่ยวกับตนเอง เช่น “ฉันไม่สำคัญ” “ฉันล้มเหลว” “ไม่มีใครรักฉัน” “ฉันไม่สามารถเชื่อใจใครได้” (Vaccaroand G. และ Lavick J.)⁽³⁾

นักเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากภายในหลาย ๆ ด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา จากการพบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยยังพบอีกว่าวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่เริ่มห่างจากครอบครัว และเข้าสู่สิ่งแวดล้อมมากขึ้น ทำให้สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัววัยรุ่นนั้นเข้ามามีอิทธิพลกับวัยรุ่นมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเพื่อน ครู อาจารย์ หรือสิ่งแวดล้อม

ต่าง ๆ ในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเก็บข้อมูลในโรงเรียนดังกล่าว

บาดแผลทางใจมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบาดแผลทางใจที่เกิดจากเหตุการณ์รบกวนใจ ที่สามารถเกิดขึ้นได้บ่อยในชีวิตประจำวัน อีกทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับบาดแผลทางใจที่เกิดจากเหตุการณ์รบกวนใจในประเทศไทยยังมีน้อยมาก ทำให้ปัจจุบันสังคมอาจจะยังไม่ได้ตระหนักถึงปัญหาทางสุขภาพจิตที่เกิดจากเหตุการณ์รบกวนใจมากนัก ซึ่งอาจเป็นเพราะบางครั้งเหตุการณ์รบกวนใจดูเป็นเรื่องส่วนบุคคล และก็ได้มีผลกระทบต่อแสดงออกมาชัดเจนเท่ากับเหตุการณ์สะเทือนขวัญ ดังนั้นการมีเครื่องมือที่เฉพาะเจาะจงในการคัดกรองประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นและแบ่งระดับเหตุการณ์รบกวนใจจึงเป็นสิ่งจำเป็น และอาจจะช่วยให้ผู้ถูกประเมินได้รับการช่วยเหลืออย่างทันที่ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจขึ้น เพื่อใช้สำรวจ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์รบกวนใจในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากเหตุการณ์รบกวนใจต่อไป

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยศึกษาที่ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional) ประชากรเป้าหมาย (Target population) คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2,883 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2558) ซึ่งได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนของข้อคำถามที่ใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) โดยกำหนดให้ข้อคำถาม 1 ข้อ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 10 คน ซึ่งการศึกษานี้มีข้อคำถามที่ใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ จำนวน 60 ข้อ ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเท่ากับ 600 คน (ตามหลักการทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ) และเพื่อป้องกันความผิดพลาดของข้อมูลจึงเก็บกลุ่มตัวอย่าง

เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ 660 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยแบ่งตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา และแบ่งตามเพศมีเกณฑ์การคัดเข้า (inclusion criteria) ได้แก่ 1. เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2558 และ 2. สม่ครใจและยินยอมตอบแบบสอบถามการวิจัย ส่วนเกณฑ์การคัดออก (exclusion criteria) คือ เจ็บป่วยจนไม่สามารถเรียนหนังสือได้ ช่วงเวลาที่ศึกษาคือระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2559

ในส่วนของผู้ประเมินทางจริยธรรมและการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการวิจัยหลังจากโครงการวิจัยผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรียบร้อยแล้ว โดยทำหนังสือติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและใช้สถานที่ ก่อนเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้อธิบายข้อมูลเบื้องต้น ตามเอกสารข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ รวมทั้งตอบข้อสงสัยของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยให้เข้าใจ และให้เวลาในการตัดสินใจอย่างอิสระ จากนั้นผู้วิจัยแจ้งให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทราบว่า การตอบแบบสอบถาม ถือเป็น การแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย (Consent by action) การตอบแบบสอบถามให้ตอบเพียงครั้งเดียว และใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที ผู้เข้าร่วมโครงการมีสิทธิไม่ตอบคำถามข้อใด ๆ ที่ไม่ต้องการตอบ และการตอบแบบสอบถามไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย เมื่อตอบแบบสอบถามแล้วเสร็จให้นำแบบสอบถามไปใส่ในกล่องปิดผนึกที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ เพื่อเป็นการรักษาความลับ และไม่ระบุตัวผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ ซึ่งผู้วิจัย

พัฒนาขึ้นเอง จำนวน 66 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบรายงานตนเอง (Self-rate) แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) มีจำนวน 6 ข้อ คือ เพศ อายุ ผลการเรียนเฉลี่ย ลำดับการเกิด สถานภาพครอบครัว และการพักอาศัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ จำนวน 60 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยวัดจากเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงและก่อให้เกิดความเชื่อทางลบ 4 ด้าน คือ

เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางกาย จำนวน 12 ข้อ

เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางจิตใจ จำนวน 23 ข้อ

เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางเพศ จำนวน 12 ข้อ

เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการละเลยทอดทิ้ง จำนวน 13 ข้อ

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงนั้น ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบโดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) แล้ว ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้มีข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 จำนวน 60 ข้อ และมีค่า Cronbach's Alpha ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.903

การแปลผล

น้อยกว่า 125 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ “ไฟเขียว” หมายถึง มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในระดับน้อย และมีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาทางสุขภาพจิตที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์รบกวนใจในระดับเล็กน้อย

126 - 144 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ “ไฟเหลือง” หมายถึง มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในระดับปานกลาง และมีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาทาง

สุขภาพจิตที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์รบกวนใจ หากไม่ได้รับการดูแลหรือเอาใจใส่เท่าที่ควร

สูงกว่า 145 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ “ไฟแดง” หมายถึง มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในระดับสูง และมีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาทางสุขภาพจิตที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์รบกวนใจในระดับสูงควรได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน

*เนื่องจากแบบสอบถามประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจเป็นเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ ผู้วิจัยจึงใช้ค่า percentile ในการแบ่งจุดตัดค่าคะแนนในระดับต่าง ๆ และทดสอบความแตกต่างของจุดตัดค่าคะแนนแต่ละระดับด้วย One-Way ANOVA ดังรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์รบกวนใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดค่านิยมเชิงปฏิบัติการ
2. กำหนดกรอบแนวคิด เพื่อสร้างแบบสอบถามในการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามที่มีเนื้อหาครอบคลุม ตามวัตถุประสงค์และค่านิยมเชิงปฏิบัติการ โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาและสำนวนภาษา ในเบื้องต้น จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุง การแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และสร้างเป็นเครื่องมือวัดประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา (Small t Trauma Measured Instrument for Secondary School Students: STIS)
5. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือ รวมทั้ง

คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือโดยการคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยการหาค่า IOC ของแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อนำไปทดลองใช้ (Try out) ต่อไป

การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน เพื่อมาตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha Coefficient) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของเครื่องมือรายข้อและทั้งฉบับ (Corrected Item Total Correlation: CITC) และพิจารณาตัดหรือปรับปรุงข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่า 0.2 จากนั้นปรับปรุงข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป
3. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้จำนวน 660 คน
4. นำเครื่องมือที่นำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว มาตรวจสอบหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ *t*-test ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construction validity) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของเครื่องมือรายข้อและทั้งฉบับอีกครั้ง จากนั้นวิเคราะห์ค่าตำแหน่ง percentile เพื่อกำหนดจุดตัดค่าคะแนนของแบบสอบถาม และทดสอบความแตกต่างของจุดตัดค่าคะแนนแต่ละระดับด้วย One-Way ANOVA
5. พิจารณาตัดหรือปรับปรุงข้อคำถามที่คุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยใช้เครื่องมือทางคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science for Windows: SPSS version 17) ในการจัดกระทำข้อมูลเพื่อนำไปแปลผล กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพศ อายุ ผลการเรียนเฉลี่ย ลำดับการเกิด สถานภาพครอบครัว และการพักอาศัย โดยแสดงค่าความถี่และค่าร้อยละ สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าคะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์หาค่าสถิติ t -test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หรือ One - Way ANOVA วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจและปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้การทดสอบ Chi Square วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือโดยใช้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ค่าความเชื่อมั่น ค่าอำนาจจำแนก และวิเคราะห์

ค่าตำแหน่ง percentile เพื่อกำหนดจุดตัดค่าคะแนนของแบบสอบถามจากนั้นทดสอบความแตกต่างของจุดตัดค่าคะแนนแต่ละระดับด้วย One-Way ANOVA

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวัดประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

1. ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อคำถามรายข้อ พบว่ามีข้อคำถามที่ไม่สามารถจำแนกระดับประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำได้ จำนวน 1 ข้อ จาก 60 ข้อ
2. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งรายข้อและทั้งฉบับ พบว่ามีข้อคำถามที่มีค่า Corrected Item-Total Correlation: CITC ต่ำกว่า 0.2 จำนวน 2 ข้อ จาก 60 ข้อ ส่วนค่า Cronbach's alpha ของแบบสอบถามทั้งฉบับเพิ่มขึ้นจากเดิมเท่ากับ 0.903 เป็นเท่ากับ 0.936

ตารางที่ 1. วิเคราะห์จุดตัดค่าคะแนนของแบบสอบถามประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจโดยใช้ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์

คะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม	Percentile	ระดับประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ
60 - 125	$\leq 50^{th}$	น้อย
126 - 144	$51^{th} - 74^{th}$	ปานกลาง
145 - 300	$\geq 75^{th}$	มาก

ตารางที่ 2. วิเคราะห์ความแตกต่างของจุดตัดค่าคะแนนของแบบสอบถามประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจโดยใช้ One-Way ANOVA

ระดับประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ	n	\bar{X}	S.D.	F	P-value	Significant pairwise comparison
(1) น้อย	302	105.46	12.83	1089.588	<0.001**	(1) <(2) < (3)
(2) ปานกลาง	144	133.33	5.05			
(3) มาก	157	165.72	18.20			

**P < 0.01

3. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบสอบถามพบว่าหลังการวิเคราะห์องค์ประกอบมีข้อคำถามที่มีค่า Factor loading ต่ำกว่า 0.3 จำนวน 4 ข้อ จาก 60 ข้อ และสามารถตั้งชื่อด้านและแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ด้านได้ ดังนี้ ด้านที่ 1 “เหตุการณ์รบกวนใจ

เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางจิตใจ” มีข้อคำถาม 23 ข้อ ด้านที่ 2 “เหตุการณ์รบกวนใจเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางร่างกายและเพศ” มีข้อคำถาม 16 ข้อ ด้านที่ 3 “เหตุการณ์รบกวนใจเกี่ยวกับการถูกละเลยทอดทิ้ง” มีข้อคำถาม 17 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3. แสดงค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ผลการเรียนเฉลี่ย ลำดับการเกิด สถานภาพครอบครัว การพักอาศัย และระดับประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (603 คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	207	34.3
- หญิง	396	65.7
อายุ (ปี) (Min = 12, Max = 19)		
- 12 – 14 ปี	211	35.0
- 15 – 17 ปี	292	48.4
- 18 – 19 ปี	100	16.6
ผลการเรียนเฉลี่ย (Min = 1.46, Max = 4.00, \bar{X} = 3.07, S.D. = .48)		
- 1.46 – 2.31	52	8.6
- 2.32 – 3.17	306	50.7
- 3.18 – 4.00	245	40.7
ลำดับการเกิด		
- ลูกคนเดียว	161	26.7
- ลูกคนโต	178	29.5
- ลูกคนกลาง	60	10.0
- ลูกคนสุดท้อง	204	33.8
สถานภาพครอบครัว		
- บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	484	80.3
- บิดามารดาหย่าร้าง/แยกกันอยู่	94	15.5
- บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเสียชีวิต	18	3.0
- ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต	7	1.2
การพักอาศัย		
- อาศัยอยู่กับบิดามารดา	464	76.9
- อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง	91	15.1
- อาศัยอยู่กับญาติ	38	6.3
- อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่ญาติ	10	1.7
- อาศัยอยู่คนเดียว	-	-
ระดับประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ*		
- น้อย	302	50.1
- ปานกลาง	144	23.9
- มาก	157	26.0

* รายละเอียดการแบ่งระดับประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ ดังตารางที่ 2

การวิเคราะห์ประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนชายมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจมากกว่านักเรียนหญิง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่านักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางเพศและเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการละเลยทอดทิ้งนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนชายมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจมากกว่านักเรียนหญิงเช่นกัน ส่วนประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางจิตใจไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

นักเรียนที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนที่มีช่วงอายุ 18 -19 ปี มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางเพศสูงกว่านักเรียนที่มีช่วงอายุ 15 - 17 ปี และ 12 - 14 ปี ส่วนประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในภาพรวม และด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยแตกต่างกันมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวแตกต่างกันมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในภาพรวม และเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการละเลยทอดทิ้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางจิตใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่บิดามารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวน

ใจในภาพรวม เหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการละเลยทอดทิ้ง และเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางจิตใจสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน นอกจากนี้ยังพบอีกว่านักเรียนที่บิดาและมารดาเสียชีวิต มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการถูกละเลยทอดทิ้งสูงกว่าบิดาหรือมารดาเสียชีวิต, บิดามารดาหย่าร้างแยกกันอยู่ และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ส่วนประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางร่างกายไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

นักเรียนที่มี การพักอาศัยแตกต่างกันมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในภาพรวม และเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการละเลยทอดทิ้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางจิตใจที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดา มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในภาพรวมสูงกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดา อาศัยอยู่กับญาติ และอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่ญาติมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการถูกละเลยทอดทิ้งสูงกว่านักเรียนอาศัยอยู่กับบิดามารดา นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดา และอาศัยอยู่กับญาติมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางจิตใจสูงกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา ส่วนประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางร่างกายและเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางเพศไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ และพบว่า มีเพียงเพศและสถานภาพครอบครัวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับระดับประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Chi-square; $P = 0.006$ และ 0.019)

วิจารณ์

แบบสอบถามที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพดีเยี่ยม เนื่องจากแบบสอบถามมีทั้งความเที่ยงตรง (validity) ทั้งความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มีความเชื่อมั่น (reliability) และมีอำนาจจำแนก (discrimination) ซึ่งทำให้แบบสอบถามฉบับนี้สามารถวัดได้ถูกต้อง แม่นยำ ผลที่วัดออกมาคงที่ และยังสามารถจำแนกกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามได้อีกด้วย เนื่องจากแบบสอบถามยังมีจุดตัดค่าคะแนนที่สามารถแบ่งระดับประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจออกเป็น 3 ระดับได้ โดยแต่ละระดับผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เป็นไฟ 3 สี ตามระดับความเสี่ยงจากน้อยไปมาก ได้แก่ ไฟเขียว ไฟเหลือง และไฟแดง เพื่อให้่ายต่อการนำไปใช้งาน อย่างไรก็ตามการแบ่งระดับของประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีแบ่งตามตำแหน่งของค่า percentile ของข้อมูลที่ได้ และทดสอบความแตกต่างด้วย One-Way ANOVA ทำให้จุดตัดค่าคะแนน และค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามฉบับนี้เป็นค่าอำนาจจำแนกทางสถิติ ไม่ใช่ค่าอำนาจจำแนกทางคลินิก ดังนั้นแบบสอบถามฉบับนี้จึงอาจจะยังไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้คัดกรองหรือประเมินผู้ที่ประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจทางคลินิก

นักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในระดับน้อย (50.1%) รองลงมาในระดับมาก (26.0%) และระดับปานกลาง (23.9%) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปในทิศทางใกล้เคียงกับรายงานของ SAMHSA (Substance Abuse and Mental Health Services Administration, 2011 อ้างถึงใน National Center for Mental Health Promotion and Youth Violence Prevention, 2012)⁽⁴⁾ ที่ศึกษาเกี่ยวกับความชุกของเหตุการณ์สะเทือนขวัญในเด็ก (Childhood Trauma's Prevalence) พบว่ามีเด็กร้อยละ 26 เคยเป็นพยานรู้เห็นหรือเผชิญกับเหตุการณ์สะเทือนขวัญโดยตรง มากกว่าร้อยละ 60 ของเด็กเคยเผชิญกับความรุนแรงอย่างน้อยหนึ่งรูปแบบในปีที่ผ่านมา ประมาณร้อยละ 10 ของเด็กที่สำรวจมีความทุกข์จากการถูกเลี้ยงดูผิดวิธี และบาดเจ็บจากการถูกคุกคามหรือเป็นพยานการถูกคุกคามระหว่างสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ยังพบอีกว่าเกือบครึ่งของ

เด็กและวัยรุ่นถูกคุกคามอย่างน้อยหนึ่งครั้งในช่วงปีที่ผ่านมา โดยจะเห็นได้ว่าผู้ที่เผชิญกับ trauma ในระดับมากจนมีความเสี่ยงและสมควรได้รับการช่วยเหลือประมาณร้อยละ 25 ระดับปานกลางที่ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาประมาณร้อยละ 25 และกลุ่มที่มีความเสี่ยงน้อยที่จะเกิดปัญหาจาก trauma ประมาณร้อยละ 50 สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพครอบครัวแบบบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และส่วนใหญ่นักเรียนยังอาศัยอยู่กับบิดามารดาอีกด้วย นอกจากนี้ในส่วนของผลการเรียนเฉลี่ยยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางและระดับดี ซึ่งการที่นักเรียนมีผลการเฉลี่ยในระดับนี้ได้ ส่วนหนึ่งมาจากการที่นักเรียนมีระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ที่ดี และอีกส่วนมาจากการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบุคคลรอบข้าง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการที่นักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในระดับน้อยนั้น เป็นเพราะว่านักเรียนมีปัจจัยปกป้อง (protective factors) ที่ดี ซึ่งการมีปัจจัยปกป้องที่ดีนั้นนอกจากจะช่วยให้นักเรียนเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจน้อยแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนสามารถฟื้นตัวจากการเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจได้ดีอีกด้วย สอดคล้องกับ Condly SJ.⁽⁵⁾ ที่กล่าวว่ามี 3 ปัจจัยหลักที่ช่วยให้สามารถเผชิญหน้ากับความทุกข์ยาก เหตุการณ์สะเทือนขวัญ (trauma) ภัยคุกคาม และความเครียดต่าง ๆ ได้ ซึ่งปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น พื้นอารมณ์ (temperament) และเชาวน์ปัญญา 2. ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น การมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว การมีความรู้สึกรับประกันปลอดภัยกับผู้ดูแล และ 3. ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เช่น การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง

จากการศึกษา พบว่านักเรียนชายมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจในภาพรวม ร่างกาย เพศ และการถูกทอดทิ้งสูงกว่านักเรียนหญิงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Tolin DF. และ Foa EB.⁽⁶⁾ ที่พบว่าเพศชายมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์สะเทือนขวัญมากกว่าเพศหญิง และเมื่อพิจารณาช่วงวัยของกลุ่มตัวอย่างใน

การวิจัยครั้งนี้เทียบกับงานวิจัยอื่น ก็ยังพบว่าเพศชายมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์สะเทือนขวัญมากกว่าเพศหญิงเช่นกัน เช่นการศึกษาของ Norris FH. และคณะ⁽⁷⁾ ก็พบว่าเพศชายมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์สะเทือนขวัญมากกว่าเพศหญิงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นแต่ขัดแย้งกับ Hennessey M. และคณะ⁽⁸⁾ ที่พบว่าในเด็กผู้หญิงมักจะมีประสบการณ์การถูกคุกคามทางเพศ และทางจิตใจมากกว่า ทั้งนี้ที่ผลการวิจัยออกมาขัดแย้งกันนั้นอาจเป็นเพราะบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

ในส่วนของอายุพบว่านักเรียนที่มีช่วงอายุ 18 - 19 ปี มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรงทางเพศสูงกว่านักเรียนที่มีช่วงอายุ 15 - 17 ปี และ 12 - 14 ปีสามารถอธิบายได้ว่าเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนั้นอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ตามพัฒนาการของช่วงวัย ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ทั้งยังเริ่มออกห่างจากครอบครัว และเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นอีกด้วย จึงเป็นเหตุผลให้นักเรียนต้องเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตมากขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์รบกวนใจด้วย จากการศึกษาครั้งนี้จะเห็นว่าเมื่อนักเรียนอายุเพิ่มขึ้น ก็จะมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจเพิ่มขึ้นด้วยในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์รบกวนใจเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางเพศสอดคล้องกับ Finkelhor D. และคณะ⁽⁹⁾ ที่กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเสี่ยงสูงที่จะมีประสบการณ์เกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิด การคุกคามทางเพศ ความรุนแรงในชุมชน การถูกคุกคามจากกลุ่มเพื่อน และการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยแตกต่างกันมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับ The National Child Traumatic Stress Network⁽¹⁰⁾ ที่กล่าวว่าเหตุการณ์สะเทือนขวัญ มีผลกระทบต่อศักยภาพในการเรียน เช่น ทำให้เกรดเฉลี่ยลดลง ขาดเรียนบ่อย ลาออก และลด

ความสามารถในการอ่านหนังสือ อีกทั้งยังอาจเป็นเหตุให้เกิดปัญหาการนอนหลับ ปัญหาทางอารมณ์ และปัญหาการเข้าสังคมอีกด้วยซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจจะส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียนได้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า แม้เหตุการณ์สะเทือนขวัญจะมีผลกระทบต่อผลการเรียนเป็นอย่างมากดังที่กล่าวไป แต่ในกรณีเหตุการณ์รบกวนใจนั้น หากไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือหากผู้ที่ประสบเหตุการณ์มีทรัพยากร (resource) ที่ดี ก็ย่อมทำให้ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์รบกวนใจลดน้อยลงไปได้

นักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันสามารถอธิบายได้ว่าผู้ปกครองในปัจจุบันส่วนใหญ่จะมีบุตรเพียง 1 หรือ 2 คน และอายุของบุตรแต่ละคนต่างกันไม่มากนัก ซึ่งอาจทำให้ปัจจัยลำดับการเกิดมีความสำคัญลดลงเนื่องจากได้รับการเลี้ยงดูคล้าย ๆ กัน อีกทั้งในปัจจุบันบิดามารดามักจะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งทำให้เด็กนั้นได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ต่างกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน จึงอาจส่งผลให้มีประสบการณ์ การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ Bosede AF.⁽¹¹⁾ ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับของประสบการณ์การถูกกระทำรุนแรง (abuse experienced) กับลำดับการเกิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในไนจีเรีย ผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างระดับของประสบการณ์การถูกกระทำรุนแรงกับลำดับการเกิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในลูกคนโตจะมีประสบการณ์การถูกกระทำรุนแรงสูงการลูกคนอื่น ๆ เนื่องจากส่วนใหญ่มักคนโตนั้นเกิดมาพร้อมความคาดหวังของบิดามารดาได้รับการดูแลที่ค่อนข้างเข้มงวด มีการลงโทษรุนแรง อีกทั้งด้วยความที่เป็นลูกคนแรกของครอบครัวบิดามารดาจึงยังไม่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูบุตรมาก่อน จึงอาจเป็นเหตุผลให้บิดามารดาเลี้ยงดูผิดวิธี (Child maltreatment) ได้ซึ่งผลการศึกษาที่ออกมาแตกต่างกันนั้นอาจเป็นเพราะบริบททางสังคมของไทยกับไนจีเรียมีความแตกต่างกัน เช่น ลักษณะของครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย รูปแบบ

การเลี้ยงดู จำนวนบุตรของแต่ละครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ

นักเรียนที่บิดามารดาหย่าร้างกันนั้นมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจเกี่ยวกับการถูกละเลยทอดทิ้ง และการกระทำรุนแรงทางจิตใจสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าการที่บิดามารดามีสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกันนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องความความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย (insecure) และความรู้สึกทางลบอื่น ๆ เนื่องจากครอบครัวควรมีหน้าที่ในการให้ความรัก ความอบอุ่น แก่สมาชิกในครอบครัว แต่เมื่อบิดามารดาของนักเรียนหย่าร้างกันการทำหน้าที่ของครอบครัว (family functioning) ในส่วนนี้อาจจะบกพร่องไปได้ ครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างกัน การทำหน้าที่ของครอบครัวอาจไม่สมบูรณ์ บิดามารดาไม่สามารถให้ความรักความอบอุ่นกับนักเรียนได้เท่าที่ควร หรือบางครั้งบิดามารดาอาจมีความขัดแย้งกัน ทะเลาะกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดเหตุการณ์รบกวนใจกับนักเรียนได้อีกด้วย

นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดานั้นมีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจน้อยกว่าอาศัยอยู่กับบุคคลอื่น ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าโดยทั่วไปแล้วบิดามารดามักจะเป็นผู้ที่เลี้ยงดูนักเรียนได้ดีที่สุด เนื่องจากการอาศัยอยู่กับบิดามารดานั้นหากสัมพันธภาพในครอบครัวดี ในครอบครัวมีความมั่นคงปลอดภัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยปกป้องไม่ให้นักเรียนต้องเผชิญกับเหตุการณ์รบกวนใจอีกทั้งการอาศัยอยู่กับบิดามารดาช่วยนำช่วยให้ได้รับความรักความอบอุ่นมากกว่าและน่าจะมีการทำหน้าที่ครอบครัวได้ดีกว่าการอาศัยอยู่กับบุคคลอื่น สอดคล้องกับพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์⁽¹²⁾ ที่กล่าวว่าหน้าที่ที่สำคัญที่สุดหน้าที่หนึ่งของครอบครัว คือ เป็นสถาบันแรกในชีวิตที่พร้อมจะให้ความรักความอบอุ่นแก่สมาชิกใหม่ที่เกิดขึ้นในครอบครัว เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ และสอดคล้องกับ อูมาพร ตรังคสมบัติ⁽¹³⁾ ที่กล่าวว่าครอบครัวเป็นบันไดขั้นแรกของการพัฒนาบุคคลและสังคม

ข้อจำกัดในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนเท่านั้น อีกทั้งโรงเรียนที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลยังคงเป็นโรงเรียนหญิงล้วนมาก่อน ทำให้ผลการศึกษาในส่วนของการประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจนั้นอาจไม่สามารถที่จะนำไปสรุปแทนวัยรุ่นที่อยู่ในบริบทที่แตกต่างออกไปได้ เช่น วัยรุ่นในสถานพินิจ วัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ เป็นต้น

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบ Cross sectional study ทำให้ไม่สามารถบอกได้ว่าอะไรเกิดก่อน อะไรเกิดหลัง ไม่สามารถบอกได้ว่า อะไรที่คาดว่าเป็นสาเหตุ อะไรที่คาดว่าเป็นผล และต้องมีการสุ่มตัวอย่างที่ดี อีกทั้งเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง ทำให้การเก็บข้อมูลในแต่ละครั้งที่เข้าไปทำการเก็บข้อมูลอาจมีผลต่อการตอบคำถามที่แตกต่างกัน

Trauma นั้นเป็นเรื่องส่วนบุคคล เหตุการณ์หนึ่งสำหรับบุคคลหนึ่งอาจเป็นเหตุการณ์รบกวนใจ (small t trauma) แต่สำหรับอีกบุคคลอาจเป็นเหตุการณ์สะเทือนขวัญ (big t trauma) ได้ ดังนั้นมีความเป็นไปได้ว่าเหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่อยู่ในแบบสอบถามประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจฉบับนี้อาจเป็นเหตุการณ์สะเทือนขวัญสำหรับนักเรียนบางคน เพราะฉะนั้นการที่นักเรียนบางคนได้คะแนนจากการตอบน้อยหรืออยู่ในเกณฑ์ปกติ อาจไม่ได้แปลว่านักเรียนคนนั้นไม่มีความเสี่ยงหรือมีความเสี่ยงเพียงเล็กน้อยเสมอไป อีกทั้งค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นเพียงค่าอำนาจจำแนกทางสถิติที่คำนวณจากค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์เท่านั้น ไม่ใช่ค่าอำนาจจำแนกทางคลินิก ดังนั้นการนำแบบสอบถามไปใช้ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมด้วย

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจเพิ่มเติม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงดูแต่ละคนกับนักเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว

การทำหน้าที่ครอบครัว รูปแบบการเลี้ยงดู เศรษฐฐานะ หรือ
ศึกษาในประเด็นอื่นเพิ่มเติม เช่น ศึกษาผลกระทบของ
เหตุการณ์รบกวนใจต่อสุขภาพจิต เป็นต้น

ควรมีการพัฒนาเครื่องมือต่อเพื่อให้สามารถใช้
กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ได้ เช่น เยาวชนในสถานสงเคราะห์
เยาวชนในสถานพินิจ หรืออาจมีการพัฒนาเป็นฉบับย่อ
เพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้มากขึ้น

ควรมีการพัฒนาคุณภาพเครื่องมือในส่วนของค่า
อำนาจจำแนกทางคลินิกด้วย โดยทำการศึกษาและพัฒนา
เครื่องมือกับวัยรุ่นที่จิตแพทย์ประเมินแล้วว่า มี trauma หรือ
ในกลุ่มวัยรุ่นที่กระทำผิดกฎหมาย

สรุป

แบบสอบถามที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบ
สอบถามที่มีคุณภาพดีเยี่ยม มีทั้งความเที่ยงตรงความ
เชื่อมั่นและมีอำนาจจำแนกทำให้แบบสอบถามฉบับนี้
สามารถวัดได้ถูกต้อง แม่นยำ ผลที่วัดออกมาคงที่ และยังสามารถ
จำแนกกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามได้อีกด้วย
นักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวน
ใจในระดับน้อย ซึ่งปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับประสบการณ์
การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจ ได้แก่ เพศ และสถานภาพ
ครอบครัวหวังว่าผลการศึกษาและเครื่องมือที่ได้ในครั้งนี้
สามารถนำไปวางแผน ป้องกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิด
จากประสบการณ์การเผชิญเหตุการณ์รบกวนใจของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาได้ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียน เจ้าหน้าที่ และครู
โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้
รวมถึงคอยอำนวยความสะดวกในขณะเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

1. Terr L. Too Scared to Cry: Psychic Trauma in
Childhood. New York: Harper & Row;1990.
2. van der Kolk BA. The compulsion to repeat the

trauma. Re-enactment, revictimization, and
masochism. Psychiatr Clin North Am 1989;
12:389-411.

3. Vaccaro G, Lavick J. Trauma: frozen moments,
frozen lives. San Francisco AIDS foundation.
BETA 2008 Summer;20:31-41.
4. National Center for Mental Health Promotion and
Youth Violence Prevention. Childhood Trauma
and Its Effect on Healthy Development;2012.
5. Condly SJ. Resiliene in children: a review of
literature with implications for education.
Urban Education 2006;41:211-36.
6. Tolin DF, Foa EB. Sex differences in trauma and
posttraumatic stress disorder:a quantitative
review of 25 years of research. Psychol Bull
2006;132:959-92.
7. Norris FH, Foster JD, Weisshaar DL. The
epidemiology of sex differences in PTSD
across developmental, societal, and research
contexts. In:KimerlingR, Ouimette P, Wolfe J,
eds.Gender and PTSD. New York: The
Guilford Press;2007.p.3-42.
8. Hennessey M, Ford J, Mahoney K, Ko SJ, Siegfried
CB. Trauma among girls in the juvenile
justice system. Los Angeles: National Child
Traumatic Stress Network;2004.
9. Finkelhor D, Turner H, Ormrod R, Hamby S,
Kracke K. Children's exposure to violence:
A comprehensive national survey. Juvenile
Justice Bulletin OJJDP;2009.
10. The National Child Traumatic Stress Network.
Child Trauma Toolkit for Educators: Los
Angeles, CA: NCTSN;2008.
11. Bosede AF. Birth Order as a Possible Correlate
of Child Abuse. International Journal for

- Cross-Disciplinary Subjects in Education
2011;2:450-5.
12. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. จิตวิทยาครอบครัว.
กรุงเทพฯ: ธนาเพลส จำกัด;2550.
13. อูมาพร ตรังคสมบัติ. จิตบำบัดและการให้คำปรึกษา
ครอบครัว Family Therapy and Family
Counseling. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนา
ครอบครัว จำกัด;2544.